

سَمِعْنَا اللَّهَ وَاللَّعْنَةُ عَلَى الْجَائِرِ

علیٰ خمسہ

مهارت های ارتباطی و

حمایت و امنیت کارکنان در محیط کار

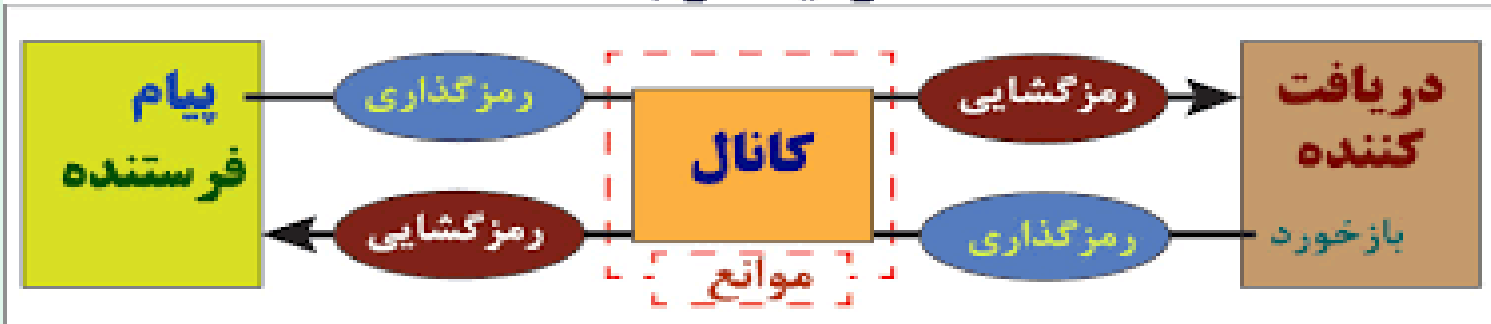
اصول صحیح ارتباط در مراکز درمانی تهیه کننده: زهرا تابنده

تعریف ارتباط

ارتباط عبارتست از فرایند انتقال پیام از فرستنده به گیرنده، مشروط بر آن که محتوای مورد انتقال از فرستنده به گیرنده منتقل شود

فرآیند ارتباط

و یا بالعکس.

توجه

ارتباط در جهان امروز کلید و رمز موفقیت در ارائه خدمات است؛ نکته مهم در برقرار ارتباط مؤثر این است که هر واژه، ارتباط غیر کلامی، تصاویر نوشتاری و گفتار ممکن است برای افراد مختلف در فرهنگ های مختلف معانی خاص داشته باشد.

تعریف ارتباط مؤثر

تعریف ما از ارتباط مؤثر تعیین می کند که آیا می توانیم با یک فرد دیگر یا خودمان ارتباط برقرار کنیم یا نه؟

یک ارتباط مؤثر، ارتباط دو طرفه ای است که از پیش تعیین شده باشد و طرفین بتوانند آن را تنظیم نمایند.

انواع مهارت‌های ارتباطی شامل :

• مهارت‌های انتقال پیام

• کلامی: - VERBAL

• غیر کلامی: NONVERBAL

• مهارت‌های دریافت پیام

• گوش دادن

• مشاهده کردن

• پاسخ دادن

تحریف در پیام که بر فهمیدن و شنیدن پیام اثر می گذارد و ممکن است نتیجه عوامل زیر باشد:

- **پیش داوری:** از قبل درباره افراد خاص، موضوعات خاص پیش فرض دارد.
- **هیجان:** حالات هیجانی خاص بر درک پیام اثر دارد.
- **تمرکز:** حواس پرتی و یا محیط پر سر و صدا بر درک پیام اثر دارد.
- **علائق شخصی:** می تواند بر درک موضوع و پیام اثر گذارد.
- **تفاوت های لهجه:** افراد با گویش ها گوناگون برداشت متفاوت دارند.
- **سرعت پردازش اطلاعات:** در برخی بالاتر و در برخی کندتر است.

ارتباط بین فردی در محیط کار

- ارتباط با همکار
- ارتباط با مافوق
- ارتباط با زیردستان
- ارتباط با بیمار
- ارتباط با سایر اعضای تیم درمان

ارتباط درمانی...

ارتباط بین بیمار و گروه مراقبت های بهداشتی باعث:

ارائه روش های صحیح در برقراری ارتباط با بیماران می شود و به ما کمک می کند تا ارتباط مختل نشود. بنابراین بیمار احساس می کند حامی و پشتیبان دارد و اطلاعات صحیح در اختیار فرد مراقبت کننده می گذارد.

بازخورد

امید در بیمار ایجاد می کند. بیمار به راحتی مشکلش را بیان می کند.

لذا بیمار بهتر درک می شود.

ارتباط درمانی...

رابطه درمانی بر درک متقابل افکار، ارزش ها، ترس ها و نیازهای مددجو متمرکز است.
از این طریق درمانگر باید اهداف و شیوه های درمانی خود را تعریف کند و این کار مستلزم وجود یک رابطه متقابل است.

توصیه های اخلاقی در ارتباط با بیمار

۱- آغاز ارتباط با « سلام »

۲- مزین نمودن فضای ارتباط با بیمار با ذکر نام خدا و سخنان حکیمانه و امیدوار کننده

پیامبر(ص) فرمودند: اذا دخلتم علی المريض فنفسوا له الاجل فان ذلک لا یرد شیئا و هو یطیب النفس.

هنگامی که بر بیمار وارد شدید او را به زنده ماندن امیدوار کنید. این سخن - هر چند - قضا را رد نمی کند ولی روح را شادمان می کند.

۳- تقویت ایمان به خدا و معنویت در خود :

۴- ترکیبی از فروتنی، وقار و متانت

۵- خوش رویی و خوش گویی و خوش خویی

توصیه های اخلاقی در ارتباط با بیمار

۶- دعا برای بیماران و دعای خیر خواستن از آنان پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله فرمود: ناله مریض تسبیح، فریادش تهلیل، خوابیدنش در بستر عبادت و غلطیدنش از پهلویی به پهلوی دیگر در حکم جنگ با دشمنان خدا است. او میان مردم راه می رود در حالی که گناه با او نیست.

۷- عیادت از بیمار

پیامبر(ص) فرمود: بیمار را اذیت نکنید و به او فشار وارد نیاورید.
امام صادق(ع) فرمود: مریض را خشمگین نسازید.

۸- کارگشایی

پیامبر(ص) فرمود: هر که غذای دلخواه مریضی را به او بخوراند خداوند از میوه های بهشت به او خواهد خوراند.

توصیه های اخلاقی در ارتباط با بیمار

۹- حسن استماع: (خوب و با تمام وجود گوش دادن)

۱۰- حفظ عزت نفس و مناعت طبع و پاسداشت قداست طب و طبابت و طیب

۱۱- مزاح و شوخی با بیمار (در صورت وجود شرایط) (با رعایت موازین شرعی)

۱۲- پرهیز از هرگونه سخن یا رفتاری که بیمار را نومید سازد.

مهارت های ارتباطی در جامعه دینی

جامعه ی دینی و سالم دارای شاخصه های تعریف شده است. انطباق رفتارهای فردی و اجتماعی با اخلاق و موازین شرعی و حقوقی از مهم ترین ویژگی های این جوامع به شمار می رود. این انطباق، در سایه ایجاد زمینه ی مناسب فرهنگی و کارآمد برنامه سازان فرهنگی و دینی میسر است.

مهارت های ارتباطی در جامعه دینی

حدود و حریم ارتباط:

حدود در لغت به معنای جدایی و فاصله بین دو چیز است: معنای اصطلاحی آن در روابط بین زن و مرد نیز متناسب با معنای لغوی است؛ یعنی فاصله و جدایی بین زن و مرد به گونه ای که آمیختگی و اختلاط بین آن ها نباشد. بنابر روایات، هنگامی که حدود مراعات شود حق هیچ کس از بین نخواهد رفت.

مهارت های ارتباطی

انواع ارتباط:

ارتباط با هم نوع از ویژگی های اختصاصی و امتیازات زندگی بشر است که او را در رسیدن به تعالی و تکامل یاری می رساند. این مقوله در سه بعد قابل بررسی است: ارتباط با خدا، ارتباط با خود، و ارتباط با هم نوع.

مهارت های ارتباطی

اگر فرد ارتباط با خود را به خوبی برقرار کرده باشد و نگاه او به زندگی، الهی شود متناسب باورهای خویش حدود و حریم دیگران را حفظ می کند. این شخص شعار عشق خدمت به بندگان خدا را جایگزین شعار شغل جهت امر معاش و رفاه قرار داده و به جای رفتارهای مرموز و غیر شفاف روابط شفاف را جانشین می سازد. چنین است که تصویر او از محیط کار و مجموعه ی همکار متفاوت از دیگران است و رفتاری پسندیده از خود نشان می دهد.

مهارت های ارتباطی در امور درمان

پزشکان و پرستاران آن گاه می توانند وظیفه ی خویش را به خوبی انجام دهند که جهان بینی صحیح داشته و هدفشان در زندگی مشخص باشد.

بین طهارت روح و صفای باطن پزشک با شغل او رابطه ی تنگاتنگ وجود دارد. سلامتی روح و روان بیمار تنها از راه دارو میسر نخواهد بود، بلکه اهمیت بهره گیری معنوی پزشک و کادر درمان در ارتباط با بیمار تأثیری مشابه، یا بیش از آن خواهد داشت.

مهارت های ارتباطی

ارتباط پزشک و پرستار با بیمار

نوع ارتباط انسانی به تناسب شخصیت افراد، متفاوت است. می توان گفت هر فرد با توجه به سرشت و تربیت اجتماعی خود با دیگران ارتباط برقرار می کند، اما ارائه ی یک قالب که بیشتر انسان ها به آن عمل می کنند، ممکن به نظر می رسد. ارتباط بیمار در مراکز درمانی به سه بخش تقسیم می شود:

مهارت های ارتباطی

الف. ارتباط عاطفی و روانی؛ مؤثرترین بخش ارتباطی، که در نگاه، لبخند (تبسم)، حرکت اعضاء و جوارح، مانند: حرکت دست به معنای سلام و ادب، آرام باش، نگران مباش و ... نهفته است.

ارتباط عاطفی یک پزشک، یا پرستار با بیمار در تسریع بهبودی او نقش به سزا دارد و نمی توان با ارائه ی حکم کلی، پزشک، یا پرستار و بیمار را از این نعمت روانی محروم ساخت، هر چند می توان قالب مشخص و تعریف شده ای برای نگاه و دیگر روابط عاطفی با بیمار ارائه نمود، اما باید در همه حال از اهرم «اعتدال»، «ضرورت» و

«اکتفا» استفاده کرد تا با مراعات حدود شرعی، از دلبستگی های غیر منطقی بین بیمار و درمانگر جلوگیری شود.

مهارت های ارتباطی

ب. ارتباط کلامی؛ از معمولی ترین جلوه های ارتباط با حدود و ثغور (مرزها) مشخص در متون دینی است. نکته ی دقیق در این زمینه تعیین ضرورت در حکم کلی صحبت با نامحرم است بر خلاف نگاه که ضرورت بعد از حکم کلی و ثابت مطرح می شود؛ شاید این مسأله به سبب قابل کنترل بودن زبان نسبت به چشم باشد.

در ارتباط گفتاری پزشک، یا پرستار با بیمار حدودی مشخص می شود که **اصل ضرورت** اهمیت ویژه پیدا می کند و باید بنابر موازین شرعی در نوع و میزان سخن گفتن دقت عملی صورت گیرد تا به سالم سازی روابط پزشک و پرستار با بیمار و در نتیجه بهینه سازی محیط بیمارستان از نظر روانی، فقهی و اخلاقی منجر گردد.

مهارت های ارتباطی

ج. لمس بدن؛ در محدوده ی درمانگری شکل جدی و اساسی به خود می گیرد؛ زیرا در بسیاری از بیماری ها لمس موضع مورد نظر از شرایط تشخیص درد و درمان مؤثر، به شمار می آید. در رساله های عملیه از جمله مواردی که نگاه و لمس بدن نامحرم به صورت مشروط استثناء شده، معالجه ی غیر همجنس با دو شرط زیر است:

(۱) فقدان پزشک یا پرستار همگن و نیز بی نتیجه بودن تلاش آن ها.

(۲) ممکن نبودن تشخیص بیماری و درمان بدون لمس و نظر.

بنابراین نگاه و لمس و سخن گفتن با بیمار دارای قواعد تعریف شده ای است که از سه اصل اعتدال و ضرورت و اکتفا پیروی می کند.

مهارت های ارتباطی

برای حفظ رابطه ی سالم و صحیح مبتنی بر اصول اخلاقی توجه به دو نکته ی اساسی و مهم لازم است:

الف) پوشش

ب) اختلاط

مهارت های ارتباطی

الف. پوشش؛ پوشش موزون و مطلوب عاملی بازدارنده از ورود افراد به خطا و مسیر گناه است. اگر نوع پوشش پزشک و پرستار، محرک و مهیج نباشد، بیمار کمتر دچار تنش روانی می شود و آرامش ناشی از محیط سالم بیمارستان در تسریع بهبودی او مؤثر است؛ همان گونه که پوشش منطقی و زیبنده ی بیمار نیز در ایجاد بهداشت روانی مراکز درمانی تأثیر به سزا دارد. بدیهی است که نوع شغل، یا بیماری و سلامت افراد موجب رفع تکلیف شرعی از آنان نمی شود؛ زیرا همان سان که باید در همه حال با توجه به شرایط و تسهیلاتی که فقه معلوم می سازد نماز بخواند، حجاب نیز از جمله اموری است که باید در عمل مورد توجه قرار گیرد. شاید بتوان گفت: یکی از امور شایع در بیمارستان ها نپوشاندن موی سر، گردن، مچ دست و روی پا از نامحرم است. بی توجهی نسبت به این حکم شرعی که تمامی فقها آن را واجب می دانند، یکی از زمینه های ایجاد مفسده در این مراکز به شمار می آید.

پوشیدن لباس های تنگ، یا اندام گونه که برجستگی ها و تناسب و زیبایی بدن را آشکار می سازد، مصداق پوشش نامناسب است که اختصاص به فرد ندارد و گروه بیمار و پزشک و پرستار و دیگر همکاران را نیز در بر می گیرد.

مهارت های ارتباطی

ب. اختلاط؛ این مسأله نیز در محیط کار و سازمان های پزشکی بسیار مشکل ساز است. اختلاط زن و مرد بدون حد و مرز پیامدهای منفی را به دنبال دارد، که آثار ناهنجار و زشت آن به جامعه نیز سرایت می کند.

بحث ما تنها جداسازی بیمارستان ها، یا بخش ها نیست؛ چرا که شاید برخی آن را ناممکن پندارند، بلکه تأکید بر حفظ حریم و حدود است، پس اگر استراحت گاه کادر پزشکی و اجرایی در بخش ها به گونه ای جداسازی شود که زمینه ی گناه و آلودگی فکری و چشم فراهم نباشد، حریم سازی شده است. می دانیم که افزایش درجه ی علمی و مقام های اجتماعی، خصلت های انسانی را تغییر نمی دهد و هرگز میزان تحصیلات، پست و مقام و مسئولیت نیازهای درونی و عاطفی زن و مرد را محدود نمی سازد. زیباپسندی، گرایش به جنس مخالف، تمایل به ارتباط با جنس مخالف که با نگاه آغاز می شود و ... از خصوصیات جنسیتی و جنسی افراد است.

مهارت های ارتباطی

محدوده ی ارتباط با مجموعه ی همکاران

محیط بیمارستان و درمانگاه صبغه ی اجتماعی دارد و افراد بر اساس تعاملات جمعی با یکدیگر زندگی می کنند، چنین مجموعه هایی باید از قوانین شرعی ارتباط های اجتماعی تبعیت کنند. ارتباط با دیگر انسان ها در دو بعد عاطفی و گفتاری شکل می گیرد که حدود تعریف شده ای دارد.

مهارت های ارتباطی

الف. ارتباط عاطفی با همکاران؛ تأثیرگذارترین نوع ارتباط، مدل عاطفی و روانی آن است.

در ارتباط عاطفی بین همکاران غیر همجنس باید به سه اصل **اعتدال، ضرورت و اکتفا** توجه ویژه داشت. نوع نگاه از سوی مرد و زن و حرکت دست و اعضای چهره نیز ایجاد ارتباط می کند، که اگر بر اصول یاد شده نباشد، مفاسدی را در پی دارد.

اصل اساسی و مهم ضرورت نیز در برخورداری روانی و عاطفی دارای جایگاه ویژه است. اگرچه از نشانه های فرد مؤمن ارتباط نیکو با افراد است، اما هنگام مواجهه با نامحرم این رفتارها باید نظام مند و تعریف شده و در محدوده و چارچوب قرار گیرد.

مهارت های ارتباطی

برای مثال گونه های مختلف نگاه به جنس مخالف عبارت است از :

الف: نگاه عادی برای شناخت و ادای احترام به او.

ب: نگاه ملیح جهت ابراز هم دردی و هم دلی و نوع دوستی.

ج: نگاه نافذ برای ابراز محبت، ترحم، یا ...

اعتراف به این مسئله که افراد ظرفیت های گوناگون دارند و نمی توان آن ها را یکسان دید، ما را به این نتیجه می رساند که متناسب با حدود و حریم شرعی و عرفی در حد رساندن پیام به فرد مورد نظر در حد نیاز و اکتفا و به میزان لازم از ابزاری چون نگاه استفاده شود. بنابراین از نگاه های دوم و سوم خارج از حد ضرورت و اکتفا که می تواند مقدمه ای برای نگاه های آلوده باشد، باید پرهیز جدی شود.

مهارت های ارتباطی

ب: ارتباط گفتاری؛ حضور طولانی، مداوم و همیشگی در محیط اشتغال، احساس نیاز به ارتباط با همکاران را بر می انگیزد و راه ایجاد ارتباط کلامی را می گشاید. ابتدا از تبادل اطلاعات علمی و تجربه ی کاری آغاز شده و تا مرز ورود به حریم خصوصی ادامه می یابد.

گفت و گو درباره ی ویژگی های شخصی، علاقه، سلیقه، خاطره، مزاح، شوخی و ... پیامدهای منفی و مشکلات فراوانی را به وجود می آورد.

البته ما منکر اجتماعی بودن انسان و نیاز طبیعی او هم کلام شدن با افراد و تعامل و همکاری نیستیم و به آن احترام می گذاریم، اما تأکید سخن بر جهت یابی صحیح و سالم روابط است.

باید افراد مجموعه ی کاری از فرصت های فراغت استفاده ی بهینه نموده تا عمر گران مایه و امکانات خسارت نبیند و این مهم نیاز به فرهنگ سازی

زیربنایی دارد.

مهارت های ارتباطی

آسیب شناسی رابطه های محیط درمانی

آسیب های موجود در این گونه محیط ها را می توان به شکل زیر بیان نمود:

الف: فرصت های طولانی حضور همکاران در محیط کار مانند شب های طولانی زمستان و روزهای بلند تابستان و خستگی ناشی از فعالیت های روزانه، زمینه ی ایجاد رابطه را فراهم می سازد.

ب: نداشتن برنامه های سازمان دهی شده برای استفاده از فرصت ها که باید از سوی پزشکان، پرستاران و متولیان امور فرهنگی، در راستای بهبود کیفی و ارتقای سطح علمی فرهنگی انجام گیرد. در غیر این صورت اوقات به کجی یا بیهوده از کف می رود.

ج: پوشش نامناسب بانوان، میدان جولان جذب و انجذاب طبیعی است و ذهن و خیال افراد را به کژی سوق می دهد و زمینه ی انحراف را مهیا می سازد.

د: دل بستگی های غیر عقلانی، احساسی و موقت، آسیب های روحی شدید به افراد وارد می کند. اصل کارآمد پیش گیری بهتر از درمان را باید به کار بست تا دل بستگی های ناشی از خلأ روحی و روانی، زندگی افراد را به مخاطره نیندازد.

ه: پایین بودن سطح معرفت و ایمان افراد؛ زیرا جهان بینی صحیح انسان را از انحراف های گوناگون مصون می دارد.

مهارت های ارتباطی

راه برد

الف: فرهنگ سازی در محیط تحصیل دانشجویان رشته های علوم پزشکی با ارائه کتاب های مناسب اعتقادی و اخلاقی و ایجاد کتاب خانه های مناسب و زیبا در محل جایگاه استراحت پزشکان و پرستاران و قابل دسترس بیماران. انتخاب بهترین شیوه های انتقال اطلاعات دینی و استفاده از قالب های مناسب علمی و ادبی از وظایف و مسئولیت های متولیان این گونه مراکز است.

ب: توجه و اهمیت به پرسش های مطرح در بین کادر درمانی و نصب صندوق ویژه ی پرسش و پاسخ.

ج: تغییر فضای حاکم در بیمارستان ها به ویژه در محل استراحت پزشکان و پرستاران از فضای روزمرگی و سطحی به فضای علمی و جهت دهی بحث های مختلف با طرح سؤال بر روی تابلوهای مناسب ویژه ی پزشکان و پرستاران و اعطای جوایز و تسهیلات به برندگان و آشکار کردن پاسخ آنها برای استفاده دیگران.

د: حضور مبلغان دینی مذکر و مؤنث با ویژگی های مناسب محیط و کادر درمانی در اوقات

نماز و نیایش و مناسبت های مذهبی، ملی و درون سازمانی (مانند سالروز تاسیس همان بیمارستان) و ایجاد زمینه جهت رابطه ی صحیح بین آنها، حتی در سفرهای زیارتی، تفریحی، اردوهای علمی و ...

مهارت های ارتباطی

راه برد

و: توجه ویژه به مدیریت مراکز درمانی و انتخاب مدیران شایسته که سایه ی معنویتشان بر فضای محیط تأثیر گذار باشد و آنها نیز با انتخاب معاونان و مسئولان لایق، امور مختلف را به خوبی هدایت کنند.

ه: استفاده از ابزار تشویقی، متناسب با شأن پزشکان و پرستاران؛ همچون: اعطای مدال اخلاق پزشکی.

و: برگزاری همایش سالانه و معرفی چهره های خدوم، متخصص، متعهد و متخلق به عنوان الگوهای شایسته ی جامعه ی پزشکی و ایجاد رقابت سالم در این امر.

ط: امتیاز ویژه برای پزشکان محقق و پژوهشگر در علوم انسانی و اخلاقی و برگزار ی مسابقه در زمینه های یاد شده که با خاطره نویسی و یادداشت نکات مهم دوره ی کاری آغاز شده و به تدوین مقالات علمی و ... ختم می شود. این اقدام، گامی مؤثر در حفظ و احیای ارزش های شغل شریف و ارزشمند پزشکی و درمانی و ارج نهادن به خدمات ارزنده آنهاست.

مهارت های ارتباطی

منابع:

1. محمد هادی عبد خدایی، اخلاق پزشکی
2. آیت ا... حسن زاده آملی، سخنی در باب اخلاق پزشکی و تشریح از نظر علمای اسلامی
3. پزشکی در آیینه ی اجتهاد، استفتائات مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)
4. فریدون عزیزی، فقه و طب
5. مرتضی مطهری، مسئله حجاب

معنا و مفهوم حمایت

در فرهنگ فارسی، واژه حمایت به معنای "نگاهبانی کردن، دفاع کردن از کسی، پشتیبانی کردن" آمده است. این واژه از کلمه لاتین **protegere** که به معنی "پوشش در جلو" است، نشأت گرفته است.

حمایت
احساسی

حمایت
اجتماعی

حمایت
ابزاری

حمایت
اطلاعاتی

حمایت در
ارزیابی و
شناخت

معنا و مفهوم امنیت

در فرهنگ فارسی واژه امنیت به معنای ایمن شدن، در امان بودن آمده است. علاوه بر این، فرهنگ لغت معنای دیگری هم بیان داشته "امنیت دولت و یا سازمان در برابر فعالیتهای جنایی مانند تروریسم". این کلمه از کلمه لاتین **securitas** نشأت گرفته که در اصل از واژه **securus** به معنی عاری از، آمده است:

معنا و مفهوم امنیت

ریشه لاتین کلمه **security** واژه **secures** است که در لفظ به معنای «بدون دغدغه» است. واژه «امنیت» در کاربرد عام به معنای رهایی از مخاطرات مختلف است. تعاریف مندرج در فرهنگ لغات درباره مفهوم کلی امنیت، بر روی «احساس آزادی از ترس» یا «احساس ایمنی» که ناظر بر امنیت مادی و روانی است، تأکید دارند (ماندل).

کلمنتس معانی لغوی امنیت را به شرح زیر جمع بندی و خلاصه کرده است: «رهایی از خطر یا مخاطرات و یا لطمات، ایمنی روانی، رهایی از هراس یا تردید، عدم احتمال ناکامی، چیزی که ایمنی میدهد و اطمینان می بخشد».

معنا و مفهوم امنیت

بوزان معتقد است که تعاریف لغوی امنیت عبارت از حفاظت در مقابل خطر (امنیت عینی)، احساس ایمنی (امنیت ذهنی) و رهایی از تردید (اعتماد به دریافت های شخصی) است. به اعتقاد وی اکثر تهدیداتی که متوجه افراد است، ناشی از این حقیقت است که افراد در محیط انسانی به سر می برند و این محیط موجب انواع فشارهای غیرقابل اجتناب اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است. تهدیدات اصولاً سه نوع هستند: تهدیدات فیزیکی یا جسمی، تهدیدات اقتصادی و تهدیدات نسبت به حقوق همراه با تهدیدات موقعیت یا وضعیت. غالباً این تهدیدات با هم همبستگی دارند یعنی وقوع یکی از آنها، ممکن است به بروز عواقبی در دیگری منجر شود.

معنا و مفهوم امنیت

در ترمینولوژی حقوق اینطور آمده است: «فقدان خطر نسبت به جان و مال و عرض و حقوق آحاد ناس در جامعه». در قدیم که امنیت کیمیا بود، گاهی به طور محدود و به ضرورت آن را پدید می آوردند مانند امنیت مکانی (بست) و امنیت زمانی مانند ماه های حرام بین اعراب، که در این ماه ها جنگ را حرام کرده بودند تا سر و صورتی به زندگی خود بدهند. بیهوده نبوده که گفته اند دو نعمت مجهول است: «تندرستی و امنیت.»

معنا و مفهوم امنیت

در بعد عینی، امنیت را می توان به عنوان فراغت از تهدید تعریف کرد.

در بعد ذهنی، مراد از امنیت، احساس آرامش و یا عدم احساس تهدید و عدم احساس ترس ناشی از آن از سوی محیط های دور و نزدیک فرد است. البته این دو بعد معمولاً با یکدیگر همبستگی قوی دارند.

هنگامی که محیط آشکارا تهدید کننده باشد، سوءظن و بی اعتمادی در میان کسانی که احساس می کنند توان اجتناب از تهدید یا مدیریت آن را ندارند و همچنین در میان افرادی که توانایی لازم برای قبول خسارت را ندارند، تقویت می گردد. هنگامی که خطر بالا است، بی اعتمادی توسعه می یابد. خصوصاً این وضعیت بیشتر برای آنهایی که از اعتمادشان سوء استفاده می شود، صادق است. به طور کلی بی نظمی اجتماعی و رفتارهای غیرمدنی می تواند امنیت وجودی و اعتماد بنیادی را تضعیف نماید.

**بسیاری از اعمال و رفتار ما به امنیت اتکاء
داشته و بر مبنای آن تنظیم می شود.**

دو سؤال

۱. در بحث از امنیت، چه کسی یا چه چیزی باید در کانون توجه باشد؛ افراد، گروه‌های اجتماعی یا دولت...؟

۲. چه چیزی یا چه کسی امنیت را تهدید می‌کند؟

پاسخ

موضوع امنیت باید در سطحی پایین تر از دولت، یعنی افراد و سایر اجتماعاتی که با تهدیدات برای رفاه و هستی خود مواجه هستند و در سطحی بالاتر از دولت، یعنی انسانیت به طور کلی «مردم در کل و نه شهروندان یک دولت خاص» بررسی شود.

دو نظر در مورد ایجاد امنیت در محیط

نظر جاکوبز: با افزایش کنترل غیر رسمی، افزایش کاربری فضاها و ایجاد فضاهای امن با تغییر در فرم فضاها، می توان محیط های عمومی را برای زنان امن تر کرده و احساس امنیت آنان را بالا برد.

نظرنیومن و ... با محور کردن فضاها و حذف غریبه ها می توان از فضا و اختصاص محدوده معین، احساس امنیت را در زنان بالا برد.

وقتی فرد نیازی داشته باشد تمام اعمال و اندیشه ها و حتی نگرش های فرد برای ارضای آن نیاز بسیج می شود تا برآورده گردد. ایجاد امنیت، یکی از نیازهای اساسی انسان است و برآورده شدن این نیاز سبب ایجاد حس خوشایندی در افراد می گردد.

برخی از انواع نیازها

نیاز به روابط اجتماعی: داشتن ارتباط با انسان های دیگر و احساس تعلق، یکی از نیازهای فطری انسانها است.

نیاز به ایمنی: دو بعد این نیاز، یعنی احترام درونی (به معنی نیاز به داشتن عزت نفس و شرافت) و احترام بیرونی (به معنی برخورداری از منزلت و آبرو و مورد توجه و احترام دیگران قرار گرفتن)

نیاز به احترام: طبق نظریه مازلو، اگر نیازهای فیزیولوژیک نسبتاً خوب ارضا شوند آنگاه مجموعه جدیدی از نیازها پدید می آیند که می توانیم آنها را به طور کلی جزو نیازهای ایمنی طبقه بندی کنیم. مثل امنیت، ثبات، وابستگی، حمایت، رهایی از ترس، نگرانی و آشفتگی، نیاز به سازمان، نظم، قانون، محدودیت، داشتن حامی مقتدر و ...

ارزش ها

ارزش ها تعیین کننده شیوه های زندگی انسانها هستند. **گی** **روشه** در تعریف ارزش بیان می دارد: ارزش ها، شیوه هایی از بودن یا عمل هستند که شخص یا گروهی آن را به مثابه آرمان می شناسد و افراد یا رفتارهایی را که به آن نسبت داده می شوند مطلوب و مشخص می کند. از دیدگاه جامعه شناختی، ارزش ها، معیارهایی هستند که به کمک آنها گروه یا جامعه امکان می یابد اهمیت اشخاص، الگوهای رفتاری، هدفها و دیگر مبانی اجتماعی - فرهنگی را ارزیابی کند.

دیدگاه‌های مختلف در مورد ارزش‌ها

نیک‌گهر: دستورات عمل‌های رفتار در هر جامعه از ارزش‌های آن جامعه ناشی می‌گردد. می‌توان گفت که همهٔ هنجارها در یک ارزش اجتماعی اساسی ریشه دارند.

رابرتسون: یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر نگرش و ارزیابی افراد از موضوعات گوناگون، نظام ارزشی آنان است.

رفیع‌پور: نظام ارزشی هنگامی شکل می‌گیرد که ارزش‌ها در نظامی از معیارها و ملاک‌ها و در یک شبکهٔ روابط علی و مرتبط با هم قرار می‌گیرند و در واقع یک نوع ارتباط، پیوستگی و تقدم و تأخر را نشان می‌دهند.

جاناتان ترنر: نظام ارزشی، سازماندهی ارزش‌ها در نظامی از ملاک‌ها برای ارزیابی شایسته بودن رفتار کنشگران است.

رضایت

نظریه تسری: رضایت از یک بخش از زندگی بر روی رضایت از سایر بخش های زندگی مؤثر است. بر اساس این نظریه، رضایت از جوانب مختلف زندگی روی هم تأثیر دارند، اگر فردی از برخی جوانب زندگی مثل زندگی خانوادگی یا شغلی راضی نباشد، این احساس نارضایتی او روی رضایت از دیگر مسائل نیز تأثیر می گذارد. همچنین بر اساس این تئوری، ناخشنودی از کار بر کل زندگی فرد تأثیر می گذارد.

نیاز، رضایت و امنیت

تفکیک جنسیتی موضوعی است که امروزه به عنوان یک نیاز در احساس رضایت و ایجاد امنیت در جوامع مختلف مطرح شده و به عنوان راهکاری برای افزایش امنیت و آسودگی خیال بخشی از مردم این جوامع در حال گسترش است.

تعریف مفهوم تفکیک جنسیتی

این اصطلاح که از دو واژه تفکیک و جنسیت تشکیل شده به طور کلی به فرآیند جداسازی زنان و مردان در محیط های مختلف گفته می شود که با اهداف گوناگونی مثل جلوگیری از اختلاط غیر ضروری زن و مرد و افزایش امنیت زنان اعمال می شود. تفکیک جنسیتی گاهی به صورت الگویی مشخص و به صورت آگاهانه از سوی دولتمردان اعمال می شود و گاهی نیز به صورت خود به خود اتفاق می افتد به این معنی که افزایش حضور یکی از دو جنس در یک فضا منجر به عدم حضور جنس مخالف می شود.

نتایج یک نظر سنجی از بانوان و آقایان در مورد تفکیک برخی فضاها

فضاهای عمومی	درصد موافق	درصد مخالف	جمع
صحن مکان های عمومی	69/7%	30/3%	100%
وسایل حمل و نقل عمومی	68/6%	31/4%	100%
محوطه باز دانشگاه ها	34/1%	65/9%	100%

چرا تفکیک جنسیتی

امروزه تفکیک جنسیتی در جوامع مختلف و در کشورهای دیگر به عنوان عاملی برای احساس امنیت مطرح است که از جمله می توان در کشور ژاپن در مترو و در مدارس و دانشگاه ها در برخی از کشورها نام برد. در جمهوری اسلامی ایران بر اساس قوانین موجود و نیز به منظور امنیت، رفاه و تکریم مردم در مراکزی مانند بیمارستان ها، مدارس، دفتر کار کارکنان ادرا، جداسازی و تفکیک جنسیتی سال هاست مطرح شده و در صورت فضای کافی در ادارات در حال اجراست.

شاید غیر قابل باور باشد ولی حقیقت دارد.

۱۵ ژوئن سال ۲۰۰۸، یعنی همان سالی که سال شعار تغییر در آمریکا بود و باراک اوباما با این شعار توانست در انتخابات ریاست جمهوری پیروز شود، روزنامه مشهور واشنگتن پست در گزارشی خبر از آن داد که تعداد مدارس تفکیک شده جنسی در آمریکا رو به افزایش است.

بیش از ۵۰ دانشگاه غیرمختلط بویژه فقط برای بانوان در آمریکا وجود دارد. البته این امر تنها مختص آمریکا نیست بلکه در کره جنوبی یکی از دانشگاه ها، در بریتانیا بیش از ۱۹ دانشگاه و در چین هم بیش از ۹ دانشگاه ویژه بانوان می باشد و البته کانادا، استرالیا و فیلیپین نیز از این قاعده مستثنی نمی باشند.

نیازی که غیر مسلمان ها درک کرده اند

غیرمسلمانان، خطر اختلاط در آموزش را درک کرده‌اند البته نه بخاطر رعایت اخلاق چرا که این مقوله برایشان اهمیتی ندارد بلکه دانسته‌اند آنچه برای جنس مذکر مناسب است برای مؤنث مناسب نمی‌باشد و آموزش دختران در کنار پسران، وقت را هدر می‌دهد و توانایی‌ها را ضایع می‌گرداند.

آنها پژوهش‌های بسیاری انجام داده‌اند و در آنها تفاوت‌های آموزشی بین دو جنس مذکر و مؤنث را بیان داشته‌اند. یکی از مشهورترین این پژوهش‌ها متعلق به لئونارد ساکس است، نتایج پژوهش‌های وی در کتابی با عنوان **(Why Gender Matters)** که تفاوت‌های بین جنس مذکر و مؤنث و لزوم جدایی میان آن دو در آموزش را بیان داشته است. جالب است بدانید که نظر او این است که طنین صدای استاد مرد برای پسران مناسب است اما برای دختران خیر.

دیدگاهی متفاوت در مورد اختلاط خانم ها و آقایان

در بعضی کشورهای جهان سوم آنگونه که غرب آنرا توصیف می کند اجازه اختلاط بین دو جنس را می دهند و جای تأسف است که برخی کشورهای جهان سوم به بهانه پیشرفت و مدرنیتی اجازه اختلاط، رقص و موسیقی را می دهند تا مبادا برچسپ عقب ماندگی و کوتاه فکری بخورند، اما علم یابی را رها می کنند!!!...

دیدگاهی متفاوت در مورد اختلاط خانم ها و آقایان

به تازگی در فرانسه کتابی بنام "پسرها را نجات دهیم" منتشر شده که بار دیگر به بحث های پر دامنه درباره فواید جدا سازی پسران و دختران در مدارس مختلط دامن زده است.

ممنون از توجه شما